

VÖRÖS LOBOGÓ

Az R. M. P. Arad-Varosi és Rajoni Bizottsága, a városi és Rajoni Neptanács lapja

Évfolyam, XII. 3550. szám

1956. július 22. vasárnap

4 oldal, 20 hani

Egy eredményekben gazdag esztendő

Sokszor olvashatjuk a különböző kommentárokból, hogy ez, vagy az az esemény „fordulópontot” jelentett valamilyen kérdésben. Ez a meghatározás ritkán volt olyan helytálló, mint a négy nagyhatalom — a Szovjetunió, az Északamerikai Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország — kormányfői egy évvel ezelőtt, 1955 július 23-án befejeződött genfi értekezletének esetében.

Miért jelentett fordulópontot a nemzetközi életben a „négy nagy” genfi tanácskozása? Elsősorban azért, mert egyáltalában létrejött, hiszen tíz éven át — 1945-től kezdve — nem ültek össze közvetlen megbeszélésre a világ nagyhatalmainak vezetői. Már maga ez a tény is bizonyította annak az „új szellemnek”, amely — az öntudatra ébredő néptömegek egyre erősebb békeköveteléseinek nyomására — a kapitalista országok vezetőköreiben, legfőképpen azok akarata ellenére, mégis csak kezd tért hódítani.

Fordulópontot jelentett a genfi értekezlet az egy évtizeden át unalmodó és sokszor megingathatatlanul látszó „hidegháborús hangulat” megengedése is. Az értekezlet nem történt csoda, a hidegháborúban érdekelt körök nem változtak át hirtelen a béke apostolává. Csak az idők változtak meg és a nyugati politikuskoknak, akarva, nem akarva, változtatniuk kellett régi politikájukon is.

A Szovjetunió következetes békepolitikája egyre többet előtérbe hozta a rokonszenvessé és napról-napra nő azokon a nyugati vezető férfiaknak száma, akik — sokszor fogcsikorgatva, — de mégis kénytelenek elismerni, hogy a hidegháború, a gazdasági és kulturális elszegélyezés légkörét, saját jól felfogott érdekében, nem lehet tovább fenntartani.

Mind ez természetesen nem jelenti azt, mintha „Genfi szellem” egy csapásra legyőzte és megsemmisítette volna az országok közötti bizalmatlanság, a „hidegháború” légkörét és máris elkövetkezett volna az emberiség számára a gondtalan, biztos béke korszaka. Az elmúlt év eseményei azt igazolták, hogy az imperialista körök befolyása a nyugati hatalmak — elsősorban az Egyesült Államok — külpolitikájára még igen erős. Ezeknek a köröknek nem áll érdekében a hidegháború befejezése, a leszerelés, a népek közötti bizalom helyreállítása, hiszen az ő számukra a fegyverkezési hajszát a legjobb üzlet, melyről semmiképpen sem hajlandók saját józanlétükből lemondani. E körök mesterkedéseinek eredményeként nem sikerült még megegyezésre jutni a legégetőbb nemzetközi kérdésekben: a leszerelés és a német kérdés megoldásában. Időközben a Szovjetunió és a népi demokratikus államok körülből kétféle fővel osztkentették fegyveres erjük létszámát és a Szovjetunió számos konkrét, építő javaslatot tett a fegyverkezés csökkentésére és az atom- és hidrogénfegyverek betiltására. E következtetésekben is hajlékony békepolitikájában szemben a nyugati hatalmak elkeseredett következtetésekkel és merevséggel elvetik saját korábbi javaslatokat, míthelyt a Szovjetunió is egyetért azokkal. Ezzel a nem sok állampolgári bölcsességre tanuskodó politikájukkal sikerült elődázniok a leszerelés és a német kérdés megoldását, viszont eljártották a világ gondolkodó embereinek bizalmát, akik a tények fényénél kénytelenek megállni, hogy melyik tábor fenye-

geti a békét és ki az, aki támadás veszélyének van kitéve.

E negatív jelenségeken túlmenően, melyek a hidegháborús pszichózis vámszedőiből, a „genfi szellem” bukájáról szóló jóslatokat váltották ki — a nemzetközi események minden tárgyilagossággal figyelőjére mély benyomást kell tenniük az államok közötti feszültség enyhülésének, a békés egymás mellett élés elve kiterjesztésének terén elért kétségbevonhatatlan sikereknél.

Ebből a szempontból is fordulópontnak nevezhetjük a genfi értekezletet, hiszen ez vetette meg az alapját a Kelet és Nyugat közötti személyes kapcsolatok megteremtésének, ami jelentős mértékben járul hozzá a kölcsönös bizalom helyreállításához. Ki vonhatná kétségbe Bulgariya és Hruscsov elvtársak angolai, vagy Guy Mollet és Pineau francia államfőik moszkvai látogatásának jótékony hatását a nemzetközi légkörre? Ugyanilyen nagy jelentőséget kell tulajdonítanunk a szovjet vezetők tavalyi indiai, Tito elnök moszkvai és D. T. Szeplov közlekedési látogatásának, valamint sok közép- és távolkeleti ország vezető államfőinek moszkvai tárgyalásának.

E látogatások eredményeként — a múltban szinte elképzelhetetlen mértékben — lényegesen megszűntek az országok közötti békés kapcsolatok kiépítésének alapjai és egyre bővülnek a „békévezet” keretei.

Érdekes és jelentős tény, hogy a kapitalista országok számottevő politikai és üzletemberei — elsősorban Angliában és Franciaországban, de az Egyesült Államokban is — mind nagyobb számban ismerik fel a Szovjetunió által, a „fegyverkezési” jelszó helyett ajánlott „kereskedjünk” jelszó előnyös voltát a maguk és országuk számára. Így a hivatalos kormánykörök sokszor merev és elutasító magatartásán túlmenően mind érezhetőbbé válik a nyugati józan gondolkodású politikai és gazdasági köröknek az a törekvése, hogy elfogadják a Szovjetunió által felajánlott közeledést. Mindez természetesen egyre élesebb harcot eredményez a „fegyverkezési” és a „kereskedjünk” elvek hívei között és ez a harc élénken tükröződik Anglia és Franciaország kormányainak sokszor következtelen, hol a megbékélést szolgáló, hol ezzel szembe forduló intézkedéseiben.

Egy régi latin mondás szerint: „A sors a készségeket viszi, az ellenségesüldöket vonszolja.” Napjaink eseményei is igazolják, hogy a fejlődés objektív törvényei ellen hiába küzdenek az imperializmus hanyatló világának székeltől.

A genfi értekezlet befejezésének első évfordulóján, felállítva az elmúlt év mérlegét, minden békészelező ember örömmel állapíthatja meg, hogy a Szovjetunió széleskörű kezdeményező lépései eredményeként — az imperialista körök minden mesterkedése ellenére — a „hidegháború” lényegesen alábbhangzott.

A háború veszélye nincs még véglegesen elhárítva, de a béke esélyei egyre biztatóbbak. Ez azzal a jogos reménnyel tölti el a békére vágyó emberiséget — közöttük hazánk dolgozó népét is — hogy szavuk, melyet napról-napra erősebben hallatnak a fegyverkezés, a vitás nemzetközi kérdések békés megoldása, az aktív együttélés mellett, a szocialista tábor országai következtetés békepolitikájának eredményeként, végül is elnyomja a háborúban érdekeltek maroknyi csapatának egyre gyengülő hangját.

A „Grenzpolizei” együttese Aradon

Ma, vasárnap délelőtt 10 órakor érkezik Aradra a Német Demokratikus Köztársaság hazánkban tartózkodó „Grenzpolizei” ének- és tánc-együttese. A baráti ország művészei ma este 8 órai kezdettel a nyári eszterházi birtanok előadását.

Kormányküldöttségünk hazakerkezett a Mongol Népköztársaságból

Július 20-án hazakerkezett az RNK kormányküldöttsége, amely a Mongol NK kormányának meghívására részt vett a Mongol Népi Forradalom 35. évfordulójának ünnepségein. A küldöttségben a következő elvtársak vettek részt: Gh. Hossu, a Minisztertanács alelnöke, a küldöttség vezetője; Mihail Dalea, az RNK rendkívüli és meghatalmazott nagykövete a Szovjetunióban és a Mongol NK-ban és dr. Virgil Gligor, helyettes földművelésiügyi miniszter.

—O—

A romániai újságíróküldöttség hazakerkezett a Szovjetunióból

Pénteken visszatért a fővárosba a romániai újságíróküldöttség, amely a Szovjetunió Külügyminisztériuma sajtóosztályának, a Szovjet Újságírószövetség szervező irodájának és a Külföldi Kulturális Kapcsolatok Összefüggő Egyesületének meghívására egy hónapos látogatást tett a Szovjetunióban.

A küldöttségben a következő elvtársak vettek részt: Vasile Dumitrescu, az Agerpres román sajtóügynökség vezérigazgatója, a küldöttség vezetője, Ion Cumpănă, a Scinteia szerkesztőbizottságának tagja, Florica Selmaru, a România Libera szerkesztőbizottságának tagja, Constantin Călin, a Scinteia Tineretului szerkesztőbizottságának tagja, Al. Bondoc, a Munca főszerkesztője, Ion Cibu, az Apararea Patriei főszerkesztőhelyettese, Kovács János, az Előre szerkesztőbizottságának tagja, Erich Wayand, a Neuer Weg felelős titkára, Gheorghe Secu, a Flamura Prahovei főszerkesztőhelyettese, Vasile Inoan, a Român Munkáspárt KV propaganda és agitációs osztályának aktivistája.

Jelen volt a megérkezésnél I. Sz. Iljin, a Szovjetunió bukaresti nagykövetségének titkára. (Agerpres.)

—O—

A békási azbesztcement-gyár új termékét állítja elő

A békási azbesztcement-gyárban július 19-én megkezdődött a nagyfelületű hullámos tetőelemek kísérleti gyártását. A nagytermelésű szovjet gépcsoportokkal felszerelt gyár termelésének összes tetőelemgyártóinak termelésének 60 százalékát fogja kitenni.

Az új gyár szovjet tervek alapján épült. A gépcsoportok szerelésénél is szovjet szakemberek nyújtottak technikai segítséget. Ezenkívül eddig 130 vagon azbeszt érkezett a gyárba a Szovjetunióból.

A gyárban rövidesen megkezdik az azbesztcement-csövek gyártását is.

TESTVÉRLAPJAINK IRJÁK

Vöröszászló

Marosvásárhely-rajon élen jár a soronlevő mezőgazdasági munkában

A rajon területén eddig összesen 852 hektárt arattak, melyből búza és rozs 398 hektár. A tarlóhántási 113 hektár területen végeztek el. Több helyen megkezdtek a cséplést is. Már bugnák a cséplőgépek Maroszentannán, Várhegyen, Paniton, Karácsonfalván, Folyfalván, Csibaköszlősszentmiklóson és Dózsa György községekben.

★

A csikszereadi Augusztus 23 szobkísipari termelőszövetkezetben az utóbbi időben több mint 185 dolgozó kapcsolódott be a szocialista versenybe. A verseny eredményeként a takarékoskassági brigád június hónapban 16.807 lej értékű nyersanyagot takarított meg. Ugyanakkor különös gondot fordítottak a minőségre és így 4 százalékos minőségjavulást értek el az előző hónaphoz viszonyítva.

Prad Szó

A resciai acélmű dolgozóinak termelési érdeklődése az utóbbi időben, hogyan pótolhatják a júniusi termelési növelést, a mit kell tenni az acéltermelés növelése érdekében. A Niculescu Nicolae vezette öntőcsarnokbeli brigád augusztus 23 fogadására versenyre hívta az összes brigádokat és munkacsoportokat. Válasz-

WEISZ LEOPOLD felvétele.

Eredményes felvilágosító munka

Muszka község neptanácsának végrehajtó bizottsága és a pártalapszervezet elmélyülten foglalkoztak a nyári betakarítási munkák idejében történő felvilágosításának kérdésével. A párttagoknak, a képviselőknek és az agitátoroknak konkrét feladatot jelöltek meg. A politikai felvilágosító munkába a képviselőkön, párttagokon és az agitátorokon kívül bevonták a tömegszervezetek tagjait és a választókerületek állampolgári bizottságait. A politikai felvilágosító munka Muszka községben eredményes volt. A dolgozó parasztok, meggyőződve a kalászosok szeszvesztésének nélkül történő betakarításának fontosságáról, idejében láttak az aratáshoz. Július 19-ig 429 hektár búzát, 30 hektár őszi és tavaszi árpat arattak le, vagyis a kalászosokkal bevetett egész területet.

Az eredményhez nagy mértékben hozzájárult még a

Jól halad a betakarítás

A kovaszinci December 30 kollektív gazdaságban az elmúlt évek folyamán sok volt a hiba és a felelőtlenség. Nem olyan rég a vezetőtanácsba új tagokat választottak, akik alaposan átszervezték a munkát. A két mezei brigád tagjai most napról-napra rendszeresebben vesznek részt a munkában. A pártalapszervezet és a vezetőtanács politikai felvilágosító munkával győzte meg a kollektivistákat a kalászosok szeszvesztésének nélkül történő betakarításának jelentőségéről. Amikor az árpa és a búza beérett, lendülettel láttak az aratáshoz. A gazdaság eszközeivel és a szentannai GTA gépeivel eddig 80 hektáron arattak le a búzát.

A betakarítási munkák idején Cojocaru Dumitru, a mezőgazdaság irányító pont mérnöke tanácsokkal látja el a kollektivistákat. A pártalapszervezet és a vezetőtanács politikai felvilágosító munkájának, valamint a mezőgazdasági irányító pont mérnöke tanácsainak eredményeként a kollektivisták mindent elkövetnek azért, hogy minél rövidebb időn belül szeszvesztés nélkül takarítsák be a termést. Az aratás után a GTA traktorosai a tarlóhántást is elvégzik.

A kollektivisták példájára az egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok is igyekeznek mielőbb befejezni az aratást. Eddig 200 hektáron arattak le a búzát.

Sipos János, levelező

Minden munkálattal idejében végeznek

A vingai kollektivisták első között kezdték meg az aratást. Így július 18-án a 137 hektár őszi és 60 hektár tavaszi árpa, valamint a 110 hektár rozs mellett mintegy 800 hektáron a búzát is learatták. Ugyanakkor 319 hektáron elvégzték a tarlóhántást és elcséplték az őszi árpat.

A hirtelen jött keddi felhőszakadás azonban megakadályozta az aratási munkákat. De csak egy napra. A tagok akkor se vesztették hiába az időt. Az egyik csoport a már összehordott rozsot cséplte, mások a kertészetben találtak munkát. Az olyan szorgalmas kollektivisták, mint Dermengin István, Kurilla Mihály, Ambrus János és a többiek szinte mindennap jelen vannak a gazdaságban. Az esőt követő napon már hatvan tagu kaszálócsoportot szerveztek, amely a parasztok részeként a dőlő búzát fogja aratni.

Látogassunk el a kertészetbe is. Golyóbis Benő bácsi és Bánszki

Juliana az őszi káposztalántázt kezdte szedi. Néhány idősebb néni a főzék-tőköt gyűjti nagy szorgalommal. Közben megérkezik a kocsis is a paradicsomért. Egy másik kocsis ugyanakkor indult el egyéb főzékfélékkel megrakodva. Megállás nélkül folyik, lüktet a munka. Közben beszélgetnek erről-arról. Bánszkiné például azt újságolja, hogy a többi csoport tagjai elcsodálkozva kérdezték tegnap: ugyan mit csináltak a dinnyével, hogy olyan szépen fejlődik, hogy olyan tiszta, hogy olyan erős az indája?

— Mit csináltak, — vág közbe Golyóbis Benő bácsi, aki jómaga is Bánszkinével egy csoportban dolgozik, így tehát őt is érinti az elismerés — hát megdolgoztuk a földet. Idejében végeztük a kapálást. Ez ennek a titka, miért nem mondtad nekik?

— Mondtam én, de hogy nem mondtam — válaszolja Bánszkiné.

Mások a dusan termő paradicsomtáblákról beszélnek nagy megelégedéssel. Mégiscsak hálásabb ez a tépőparadicsomfajta, mint a másik, — mondogatják. — Legalább háromszor annyit terem.

A vingai Hrisztó Botyev kollektív gazdaság tagjai jól gondolták a kertészetet. Ezt igazolja az is, hogy eddig mintegy 20 vagon káposztát, 10 vagon zöldséget, másfél vagon földieperet és egyéb adtak át a begyűjtőszervezetnek. Az utóbbi időben pedig naponta küldik az újabb és újabb paradicsom szállítmányokat a Fructexportnak. Küldhetik is, hisz a négy hektár korai paradicsom nagyszerűen fizet.

A kertészetben dolgozók lelkes munkája is nagyban hozzájárult, hogy miután márciusban már osztottak pénzüleget — 2 lej egy munkanapra — most ismét megkezdik a pénzüleget osztását. Most 3 lej adnak egy munkanapra.

KÖBÁNYÁBAN

A lippai helyiipari vállalat 14. számú egysége, a köbánya. Lippától Lippafüredig húzódik. Ezen a szakaszon naponta 120 tonna követ termelnek ki, ami azután eljut országunk nagy építőtelepeire.

Az utóbbi időben helyes munkabeosztás (tíz munkacsoportok), a munkafegyelm és a szocialista verseny kiéleltetése mind jelentősen hozzájárultak a terv teljesítéséhez. Nemrégiben üzembehelyezték a köbányában egy kompresszort. Mindezekkel az intézkedésekkel és a szállítási megjavításával második negyedévi globális tervüket 176,6 százalékkal teljesítették a köbánya dolgozói.

Különösen Fortis Gavril fűrőgépező és Cuc Florea kötőző dolgozott jól. A legfegyelmesebb és a leglelkesebb dolgozók Vlaioan, Ticala Stefan, Banici Saveta, Pascualu Ana, és mások.

Petrila Petru, levelező.

Mai számunk negyedik oldalán:

★ A FRANCIA KOMMUNISTA PART KONGRESSZUSÁNAK MUNKALATAI

★ GERŐ ERNŐ ELVTÁRS BESZÉDE A MAGYAR DOLGOZOK PARTJA KV-NEK PLENARIS ÜLÉSÉN

★ A NYUGATNEMET KORMANYKÖRÖKET AGGODALOMMAL TÖLTI EL A FEGYVERKEZÉS ELLENI MOZGALOM NOVEKEDESE

Önkéntes munkával

Kicsinek bizonyult az egybegyűző magyar tanyavilág, óvoda négy terméke. A gyermekeknek nem volt elegendő férőhelyük, nem tudták kényelmesen játszani. A községi neptanács és a szülők elhatározták, hogy az iskola kibővítését megmaradt nyersanyag és helyi erőforrások felhasználásával az óvoda épületét is megújították. Tavasszal kezdtek hozzá a munkálatokhoz s már tőle alá is vonták az ösdiik termet.

Ezerbegett tettekre szülő földművesei nemcsak az óvoda bővítésén segédkeztek, hanem a község szélén

Az élelősi Tudor Vladimirescu helyiipari kombinát jelentősen megnövelte a közüzemmel kapcsolatos tevékenységét. Különösen a butorkészítés során sokszorozódott meg a termelés. Ebben az évben legalább ötször annyi butort adnak át a kereskedelmi vállalatnak, mint tavaly. A termelés fokozása mellett a minőség terén is javulás állott be. Mostanában kevés kifogásolni való akad a butorok. A vállalat tervezi a konyhabutorokat s a szakemberek ügyelnek arra, hogy jó és olcsó árut állítsanak elő. Egy garnitúra konyhabutor — amely szekrényből, asztalból, fászlából, két székéből és egy mosdóból áll — kereskedelmi ára alig haladja meg a másfélszer lejt.

Kiváló eredmények születtek még a kombinát bádogos osztályán is. Az új műhely felépítése lehetővé tette, hogy 8–9 százalékkal emeljék a bádogárak termelését. Természetesen, ehhez az osztály újított is hozzájárult. Révész Ernő mester újítása például jelentősen meggyorsította a mosófazekak készítését s ugyanakkor tekintélyes értékű drótanyagot is megtakarítanak.

A lány, ahol
akkoriban laktunk,
szomorú, elhagyatott hely volt.
Zsörtölődő omlások,
családi háborúságok
jelentették csak a jövő-menő
életet. Bérések, zsellérek viaskodtak
egymással, a földdel és az állatokkal.
De a jelenyeken túl, ahol a
szabad pusztaság kezdődött, más
volt az élet.

GALSAI JÁNOS

A TÁLTOS

erdő fölött. Kiszöktünk bátyámmal,
hogy legalább messziről lássuk az
erdőt és rémes mesékkel, táltossal,
garabonciással riasztgassuk egymás
képzeltét.

Az erdő sötét, szinte haragoszöld
volt. Az uton szekerek jártak és a
kocsisok szemükre tölt kalappal bó-
biskoltak.

És akkor megláttuk a táltost. Ott
állt az erdő szélén. Valami azt sugta
nekünk, hogy ez az igazi, a meséből
megelevenedett táltos.

Alacsonytermetű, elnyűtt ruhájú,
görbőbottu emberformája volt a táltosnak.
Melléte durvaszőrű, alattomos-
szemű, rőt puli ugrándozott.

Más talán álmódzó pásztorok
nézte volna, de mi, nagyanyó meséi-
nek beavatottjai, láttuk, hogy nem
közönséges valaki.

Nem mertünk közelebb menni.
Mint, akit csinyen kaptak, rohantunk
haza. Bezártuk a két lécaput és ro-
hantunk nagyanyóhoz. Az ablaknál

ült és valami százesztendő kalendá-
riummal ötvörte fogóvilágu sze-
mét. Először csak hallgattunk.

Bátyám volt a bátrabb. Cérna-
vényon hangon csak ennyit mondott:
láttuk!

— Kik láttátok lelkeseim? — kér-
dezte nagyanyó, föl sem nézve köny-
véből.

— A táltost! — nyöszörgötem én
és segítségkérően néztem az ágy fö-
lé akasztott képre. Apám, akkoriban
nekünk a föld legerősebb emberének
tűnt.

Nagyanyó, mint akit álmából
vernek fel, riadtan nézett
ránk. Nem szólt semmit, csak réve-
tegen, arcán valami különös, azelőtt
nem látott kifejezéssel a fiókosszek-
rényhez ment. Csak a szemünk kö-
vette, riadtan, mint a halálukat váró
madárfiókat pillantása. Két vásári
mészkalácsot vett elő. Tudtuk, hogy
a miénk. Magunkhoz tértünk. Kikap-
tuk a kezéből és meg sem köszönve

rohantunk ki a
szembe, ezegyszer
tolvaj-zsándárt és
nem pástort ját-
szani.

A tanyán ezután minden másként
lett. Még csak nem is mertünk az
erdő felé pillantani. Nagyanyó meséi
éppen olyan borzalmasak, de nekünk
mégis unalmasak voltak. Holtukból
feltámadó bölcs vargákról, szántóföl-
deken kísértetekkel komázó harango-
zókról és pajtákból ördöggel dula-
kodó bérésekről mesélt.

De a táltost ő sem emlegette. A
tanya is, mintha megmúlt volna.

Mi egymásnak sem mondván, ma-
gunkbázárva, hordtuk a titkot. Min-
dennek a táltos az oka — gondoltuk,
de ez annyira borzalmasnak tűnt,
hogy jobb volt róla nem is beszélni.

Egyik napon váratlanul, mintha
felhőkből szállt volna alá, megjelent
a táltos. Ott állt a házunk mögött.
A kisudvarról néztük tágrameredt
szemmel. Most láttuk csak, hogy egé-
szén emberi formája van. Lelőgő,
sárga bajszáról, deresdől hajáról,
zsíros kalapjáról senki sem gondolta
volna, hogy ördögös lélekhez tarto-
zik. Csak a szeme volt tüzes, mint
a mesék táltosáé. Az ijesztő, haragos
kis puli, most is ott settenkedett mel-
lette.

Órákig, vagy talán csak percekig
állt ott a táltos. Mi meg sem mer-
tünk moccani.

Másnapra megdöglött a tehenünk.
Tudtuk, hogy a táltos volt az oka,
de senkinek nem mertünk erről be-
szélni.

Aztán elfelejtettük a táltost.

Ismét elindultunk egy vasárnap
reggel az erdő felé. Pecsézt
bennünk az ismeretlen utáni vágy és
nem értettük a sokat tapasztalt, öreg
jegenyék intó susogását. Most sem
jutottunk messzire. Távoli kis hal-
mon állt a rejtélyes idegen, a táltos.
Olyan volt, mint akkor, mikor utol-
jára láttuk.

Valami megmagyarázhatatlan vágy
égett bennünk, hogy közelebb kerü-
ljünk. Olyanok voltunk, mint a tűz és
az éghőzú tükait kereső ősember
lehetett. Nehéz volt a lépésünk. Lá-
bunkat, mintha ezernyi vendégfogó
giz-gaz akasztotta volna. Tajaink
zibabdan követtek akaratunkat.
Vagy husz lépésnyire legettünk a
táltostól.

Az erdőből károgó varjak szálltak
a fákra. A táltos most észrevett
bennünket. Nézése, mint a tűz ége-
tet. Az ijedség előtönte minden
porcinkát. Vacogó foggal, reszket-
ve figyeltük. Mint, aki a halálos csa-
pást várja, úgy álltunk ott.

Menekülni, elfutni nagyanyóhoz,
vissza a földi életbe — viharzott át
rajtunk. Egy pillanat és mint a ha-
lál elől futók rohantunk a tanya felé.
Ziláló mellett, ptyeregve értünk haza.

Harmadnapra fojtó, tetet-leiketől
láz vert le a lábunkról. Bátyám félre-
beszélte, én lázasan hanykoltam. Az
orvos keserű, emelyítő orvosságot
rendelt. Apám borvörös arcán sok-
szor dagadtak ki az erek betegségünk
alatt. A vénasszonyoktól szidta, akik
agyonkényeztetik és félbolonddá me-
séli a gyermekeket.

Hetekig fekvődtünk. Felgyógyul-
tunk. Akkor apánk csak ennyit mon-
dott: „A doktor azt mondta, nem
egyből, csak hűlés.”

Seresztély Béla

GYERMEKEK

A játszóterén vidám gyermekek,
Huncut szemükben ott kacag a nap,
A jakon jár, csacska verebek,
Az uton piros gépkocsi halad.

Velük üzenik falvak, városok,
Hogy él, virul, növekszik a jövő,
Daluktól zengnek völgyek, havasok,
Daluktól zengnek völgyek, havasok.

Várat építenek. Körhinta forog,
Meztelen karjuk csókolja a fény,
Lábukat körüljolya a homok
S e sok gyermek mind tiéd és enyém!

Mosolygásuk nyomán virág fakad...
Oket vigyázza a futó idő
A napsugaras, szabad ég alatt.

JELES MAGYAR KÉPZŐMŰVESZEK

BROCKY KÁROLY

A múlt század első felének egyik
legjelentősebb magyar mestere
Brocky Károly, akinek művészete tá-
vol hazájától bontakozott ki. Előpá-
lyája a XIX. század első felének tipi-
kus magyar művészországa. Képzőmű-
vészeti Akadémia Magyarországon nem
létezett, kiállítások szervezésére sem
nyílt alkalom, a Habsburg-házhoz
húzó főurak nagyrésze csak külföldi,
osztrák mesterekkel dolgoztak. Így
hát a külföldön töltött tanulmányok
után több magyar festő nem tért ha-
za. Közülük talán a legjelentősebb,
a múlt század eleji képzőművésze-
tünknek s e kor európai festészeté-
nek is egyedülállóan sajátos tehetse-
ge Brocky Károly.

1807 május 22-én született Temes-
váron. Élete már gyermekkorában
kalandosan alakult. Anyja halála
után, nagynénje, egy vándorszínész
társulat igazgatójának felesége ne-
velte, s a gyermek Brocky a társulat
hányatott életét élte. 1815-ben apja,
aki a társulat borbélyja volt, visszat-
ért Temesvárra fiával együtt. Itt a
rövid ideig tartó tanuló éveket, 1819-
21 között a borbélyinaság idősza-
ka váltotta fel. Már ekkor megerő-
södött benne az elhatározás, hogy
festő legyen. A rajzolás elemeire egy
helybeli rajztanár oktatta néhány hó-
napon keresztül, de elsősorban 1823-
ban Versecen, Melegh Gábor műter-
mében volt alkalma igényesebb mun-
kákat látni. A huszas évek közepe
táján egy szerénypenzü temesvári
polgár támogatásával a bécsi Kép-
zőművészeti Akadémián kezdhette
meg művészi tanulmányait.

Bécsben a sok nyomorúság ellené-
re is szorgalmasan tanult s hamar
kitűnt. Ez az idő a művészeti utke-
resés, a stílus és műfajbeli próbálko-
zás időszaka volt. Festett olaj és ak-
varellportrékat, klasszicizáló izü mi-
tológiai kompozíciókat, egyalakos zsá-
nert és bibliai zsánert. Stílusára ha-
tott a klasszicizmus és biedermeier,
hatottak rá akadémiai tanárai s a
klasszikus nagy mesterek. A harmin-
cas évek vége felé Bécs nem nyujt-
hatott újabb élményt számára, ezért
hosszabb utazást tett. Előbb Olasz-

országba ment, majd Párisban tar-
tozkodott és 1838-ban egy angol fő-
ur meghívására Londonba érkezett.
Brocky gyorsan bekapcsolódott az
angol művészeti életbe, pártfogója
támogatásával 1839-től már részt vett
nagyobb kiállításokon is. A negyve-
nes évek elejére már kialakult festői
egénysége: szenvedélyes érdeklődé-
sel fordult az emberábrázolás felé,
kutatta az emberi lélek kifejezésének
lehetőségeit, elmélyült pszichológiai
megfigyeléssel festette modelljeit. Szí-
vesen dolgozott pasztellel, itt készí-
tette első nagy olaj zsánerképét is,
amellyel Walter Scott egyik könyvé-
nek egy jelenetét ábrázolta. 1843-ban
barátja, Barabás meglátogatta a tá-
volba szakadt festőt. A következő
évből visszatért Bécsbe, két év
mulva bejárva megint Olaszorszá-
got, visszatért Londonba.

Angliába való visszatérése után
alkotta Brocky legszebb, legismer-
tebb műveit. Jobbára arcképeket fest-
ett, amelyeknek ragyogóan meleg
színviláguk, kifejező lelki tartalma
Brocky művészetének legnagyobb ér-
tekeit jelentik. Portréfestészetének
reketel a „Sárgaruhás nő”, a kar-
tonra festett női fejek, a „Pihenő
nő”, a „Szeret engem?” vagy az
„Anyá és gyermeke” méltón tanu-
sodnak a festő nagy művészetéről.

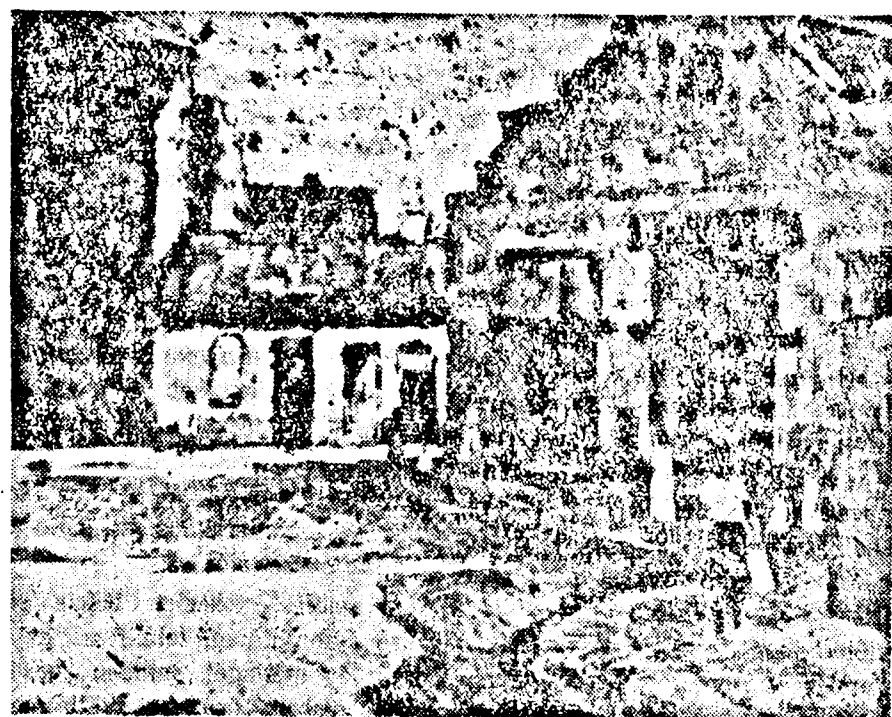
Brocky a történelmi festészet ter-
én is kísérletet tett: megfestette az
Aranybulla kihirdetését. Ezenkívül a
történelmi portrék felé is fordult.
Megfestette Kossuth és Pulszky
alakját.

1855 július 8-án két barátja jelen-
létében bucsúzott az életől a távolba
szakadt magyar festő. Amíg élt, alig
ismerték nevét. Ma már komoly ku-
tatás folyik munkái felfedezésére.

Brocky érett festői kultúrával fes-
tett, szépséget, életet és örömet hir-
dető emberábrázolásból született
művei festészetünk megbecsült és
féltett gyöngyszemek közé tartoznak.
Haladó hagyományaink közé soroljuk
ezeket, amelyek mai művészeink szá-
mára is nélkülözhetetlen példaképet
jelentenek.

F. I.

Aradi képzőművészek alkotásai

Chirilovici Nicolae: Aradi utca. (Olajfestmény).

Világirodalmi érdekességek

XVI. Lajos hajtinca 35.000, egy
Robespierre házból származó szeg
6000, Marie Antoinette ruhájának egy
darabkája 35.000 frankért kelt el
azon az árverésen, amelyen Georges
Lenotre francia történetíró könyv-
tárát és hagyatékának néhány más
tárgyat bocsátották áruba.

A Frankfurt am Mainban rendezett
könyvvásáron egy göttingeni
kiadóvállalat náci vezetők műveit
ajánlotta olvasóinak. Köztük voltak
Alfred Rosenberg hírhedt náci-ideoló-
gus „Utolsó feljegyzései”, „Az SS
munkájának”, „Az SS csapatok arany-
könyve”, stb. A többi kiadóval
képviseletű és a vásárlók kezébe
fogva rossz szemmel nézték a náci
ponyvairódművet, de hiába figyel-
meztették a kiadót. Végül is a felhá-
borodott közönség egyszerűen kido-
bálta a hasonló „műveket” a vá-
sárról.

André Sauret francia könyvkiadó
„Nagy díj”-nak elnevezett sorozat-
ban kiadja a világirodalomnak az
általánosan legnagyobbra tartott tízenkét
alkotását. Legelsőnek Hawt-Lorne

„Skarlat betű” és Csehov „Hétköz-
nap történetek” című műveit jelen-
tette meg. A továbbiakban megjele-
nik Franz Kafka, L. Tolstoj, Dickens,
Dostojevszkij és még hat nagy író
munkája.

Az UNESCO nemzetközi intézetét
állít fel Rómában a kultúrájával meg-
őrzése és helyreállítása céljából. En-
nek lényegileg három feladata lesz:
a megőrzés és restaurálás tudomá-
nyos és technikai irodalmának ösz-
szegyűjtése, a kutatások összehango-
lása és előmozdítása, valamint köz-
reműködés a szakemberek kiképzésé-
ben.

New Yorkban megjelent Howard
Fast új elbeszéléseinek gyűjteménye
„Az utolsó vacsora” címmel. A kötet
16 rövid elbeszélést tartalmaz törté-
nelmi és mai témákról.

„A Varázsfuval Mozartjáról” cí-
mmel Bruno Walter, a világhírű kar-
nagy és Mozart-interpreátor a nagy
muzsikuss életének és életművének
mély megértéséről tanuskodó könyvet
ír.

ÚJ KÖNYVEK

Cooper: Vadölő

A híres Bőrhárisnya-sorozat első
kötete új magyar átdolgozásban.
Az ifjúsági irodalomnak, de úgy is
mondhatjuk: a világirodalomnak
ez a klasszikus figurája, olvasó-
nemzedékek eszményi hőse, fiatal-
emberként mutatkozik be az első
kötetben. Vadölő, az ifjú vadász,
a delavár indiánok között nőtt fel,
ők nevelték bátorságra és min-
denekfőlött becsületre. Az őseren-
gég határán él s magatartásával
példát mutat a gátlástalanul előre-
törő fehér telepeseknek, valamint
az általuk egymásra uszított indián
törzseknek. Vakmerő kalandjai,
hőstette a csodálatos, akkor még
érhetetlen északamerikai erdősé-
gekben játszódnak le, egy festői
tó, a Kristálytűkő partján. Erre
a tóra építette cölöpházát Thomas
Hutter, egy különös fehér öreg-
ember, s itt él lányaival, a gyö-
nyörű Judithtal és a szelíd Hetty-
vel. Közben háború dúl az angol
és a francia gyarmatosok között,
a franciákkal szövetséges iroköz
indiánok betörnek a Kristálytűkő
vidékére és pusztulással fenyege-
tik a Hutter-családot. Szerencsére
éppen idejében érkezik oda Vadölő
és barátja, Csingacsuk, az ifjú
delavár főnök... Küzdelmeiket,
melyek a legromantikusabb környe-
zetben folynak és férfivá avatják
ezt a két fiatal harcost, az olvasó
lelégzetvisszafolya követi egészen
a szerencsés végkifejletig.

IRODALMI JEGYZETEK

Ady Endre Aradon

Vajon megcsodálta-e az aradi
színház monumentális épületét, me-
simogatta-e mélyenfekvő szemeinek
átható tekintetével a városháza kar-
csu tornyát, róttá-e elmélázva a méltó-
ságteljesen hömpölygő Maros men-
tén elhúzóó sétányt? Ki tudja...?
De járt Aradon! Nem is egyszer.
Irodalomtörténeli szempontból
azonban egyetlen aradi útja számot-
tevő. Az, amikor a „holnaposok” kis
csoportjának élén érkezett városunk-
ba.

1909 novemberében történt...
A helybeli lapok már hetek óta
„beharangoztak” a holnaposok iro-
dalmi estjébe. Mindegyik a maga
módján. A függetlenségi párt lapja
meleg szimpátiával, a kormánypárti
sajtó csak úgy féltávolról, kissé gu-
nyosan, talán inkább gúnyorosan,
mert az eseményt elhallgatni nem
lehetett.

S elérkezett a kitűzött nap.
Az estét Manojlovich Theodor, Ady
verseinek német fordítója vezette be.
Arról a harcra beszélt, színesen, ér-
dekesen, amelyet a holnaposok vívtak
a maradásáért, a tudatlanság, az elfo-
gultság ellen.

Ezután Emőd Tamás olvasott fel
a fátólvó Babits Mihály, Dutka
Akos és Juhász Gyula költeményei-
ből, befejezőként pedig saját versei-
ből.

Reinitz Béla Ady verseire szerzett
dalaiból énekelte. Majd Franyó Zoltán
következett. Az aradi származású
fiatal költő emlékirataiból olvasott
fel.

„Egy pillanatnyi csend, — írja a
Függetlenség 1909 november 12-i

számában — aztán valóságos per-
cekig tartó tapsvihár. Ady Endre
megjelent a dobogón...

És Ady Endre olvas. Nem verset,
mint ahogy várták, hanem prózát.

„Ez Ady Endre olvas. Nem verset,
mint ahogy várták, hanem prózát.

„Ez Ady Endre olvas. Nem verset,
mint ahogy várták, hanem prózát.

Képünk Ady: Vör és arany 1907-
ben megjelent, Franyó Zoltánnak
dedikált példányát ábrázolja. A
címlapon Ady kezeirása látható.

Azután jöttek a versek.
És Ady olvasott:
Ma találkoztam veletek,
Kiket ma is siratva bánok,
Őszi vasárnap-délutánok...

Egymásután következtek a versek,
a Kocsit az éjszakában, az Így él-
tünk vitézi módra, a Szeretném, ha
szeretnének, a Ne bocsásd rám be-

SZASZ MARTON
fordítása

Aradváros néptanácsának kereskedelmi osztálya közli, hogy 1956

